

Celem planowanych badań będzie dostarczenie wiedzy o roli przestrzennych konsekwencji zmian administracyjnych oraz fizycznych barier względem tempa wzrostu gospodarczego na poziomie regionalnym. Projekt wpisuje się w bogatą literaturę akademicką dotyczącą tematyki rozwoju gospodarczego na poziomie regionalnym, która w ostatnich dekadach szczególnie zyskała na znaczeniu, między innymi dzięki pracom Paula Krugmana, nagrodzonego za swój wkład Nagrodą Nobla w 2008 r. Dziedzina tzw. „nowej geografii ekonomicznej” objęła w ostatnich latach szereg prac poświęconych próbom zrozumienia rozwoju gospodarczego na poziomie regionalnym i lokalizacji aktywności ekonomicznej na świecie. Analizowane były takie zagadnienia jak przyczyny gospodarczego sukcesu miast, lokalizacji mocy produkcyjnych i różnic w tempie wzrostu na poziomie regionalnym.

Przy zastosowaniu innowacyjnych źródeł danych i strategii identyfikacyjnych, w projekcie wykorzystane zostaną znaczące zmiany administracyjne do analizy ważnych zagadnień w obszarze badań rozwoju regionalnego. Zmiany administracyjne, które stanowią instytucjonalne tło naszych analiz, obejmują z jednej strony polską reformę administracyjną z 1999 r., a z drugiej dwie znaczące zmiany na poziomie międzynarodowym: wejście Polski do Unii Europejskiej w maju 2004 r. oraz dołączenie do strefy Schengen w grudniu 2007 r.

Do odzwierciedlenia rozwoju gospodarczego na poziomie regionalnym wykorzystane zostaną z jednej strony tradycyjne zmienne opisujące charakterystyki społeczno-ekonomiczne oraz zmienne fiskalne. Ważnym innowacyjnym elementem projektu będzie rozszerzenie zakresu tych zmiennych o informację w postaci danych dotyczących natężenia emisji świetlnych. Te bardzo szczegółowe dane pochodzące ze zdjęć satelitarnych zawierają informację, która jest spójna względem miejsca i czasu pomiaru i jest niezależna od definicji granic jednostek administracyjnych, a jednocześnie stanowi wiarygodne odzwierciedlenie rozwoju gospodarczego. Informacje zawarte w tych danych mogą być uśredniane dla wybranych obszarów, a szczegółowe wartości są dostępne dla powierzchni od jednego kilometra kwadratowego, więc uśrednione wartości emisji światła mogą być obliczone dla bardzo konkretnych regionów lub miast.

Jednym z aspektów analiz będzie oszacowanie konsekwencji dla regionalnego zróżnicowania tempa wzrostu gospodarczego, będących efektem reformy administracyjnej z 1999 r. Reforma ta zostanie wykorzystana jako tzw. „eksperyment naturalny” (*ang. natural experiment*) do identyfikacji roli potencjalnie ważnych czynników determinujących rozwój gospodarczy na poziomie regionalnym. W szczególności zbadany zostanie efekt ograniczenia liczby administracyjnych stolic regionalnych, co mogło mieć znaczenie dla samych miast wojewódzkich, jak i dla wielu innych gmin i powiatów, w postaci zmiany odległości od nowych stolic.

Drugim zagadnieniem stanowiącym przedmiot naszych analiz będą kwestie dotyczące fizycznych barier dla wzrostu gospodarczego na poziomie regionalnym. W szczególności przeanalizowane zostaną efekty takiej naturalnej bariery jaką stanowią rzeki Odra i Nysa na granicy polsko-niemieckiej. Rzeki te wyznaczają około 380 km granicy, wzdłuż której mosty pozwalające pokonać tę barierę znajdują się w dwudziestu lokalizacjach. W analizach wykorzystane zostaną zmiany administracyjne na poziomie międzynarodowym (wejście Polski do Unii Europejskiej i strefy Schengen) jako niezależne czynniki, pozwalające oddzielić efekt historycznego stopnia integracji regionów przygranicznych od faktycznej roli, jaką dla tych regionów odgrywają graniczne mosty.

Zarówno w pierwszym jak i drugim etapie prac w analizach wykorzystane zostaną zarówno tradycyjne dane regionalne, jak i dane o natężeniu emisji świetlnych. W tym drugim przypadku, biorąc pod uwagę uniwersalny charakter danych świetlnych, analizy będą mogły w spójny sposób objąć regiony po obu stronach polsko-niemieckiej granicy. Przyczynowo-skutkowa analiza roli przestrzennej struktury administracyjnej i barier między regionalnymi stolicami i innymi gminami, dostarczyć powinna ważnych argumentów w dyskusji nad zmianami administracyjnymi, zarówno w Polsce, w Niemczech, jak i w wielu innych krajach. Podobnie, analizy roli fizycznej infrastruktury dla wzrostu gospodarczego na poziomie regionalnym, mogą mieć przełożenie na istotne decyzje dotyczące tworzenia infrastruktury pozwalającej pokonać istniejące bariery pomiędzy regionami.